

ฝ่ายบริการพยาบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์

Nursing Service Division, Songklanagarind Hospital

แนวปฏิบัติ/ วิธีการปฏิบัติ WI NUR 39500/แ-004

เรื่อง แนวปฏิบัติการประสานรายการยา (Medication reconciliation) ฝ่ายบริการพยาบาล

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : หอผู้ป่วย/หน่วยงาน ฝ่ายบริการพยาบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์

วันที่มีผลบังคับใช้/วันที่ออกเอกสารครั้งแรก

ทบทวนครั้งที่ 1

1 กรกฎาคม 2566

ผู้จัดทำ

ผู้อนุมัติ

คณะกรรมการบริหารระบบยา ฝ่ายบริการพยาบาล

(พว. ยุพา แก้วมณี)

หัวหน้าฝ่ายบริการพยาบาล

วัตถุประสงค์:

1. เพื่อให้ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ได้รับยาอย่างต่อเนื่องและถูกต้องสอดคล้องกับทุกสภาวะโรคของผู้ป่วย ในทุกจุดของการให้บริการ
2. เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนทางยาจากการที่ผู้ป่วยไม่ได้รับยาที่จำเป็น หรือได้รับยาซ้ำซ้อน ลดอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากยา หรือได้รับยาที่มีอันตรกิริยาต่อกันกับยาที่ผู้ป่วยใช้เป็นประจำอย่างต่อเนื่องก่อนเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และเมื่อจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล
3. เพื่อค้นหาปัญหาด้านยาและสื่อสารกับทีมสหสาขาวิชาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาด้านยาที่พบร่วมกัน

นิยามศัพท์:

การประสานรายการยา (Medication Reconciliation: MR) หมายถึง กระบวนการเปรียบเทียบและประสานรายการยาระหว่างรายการยาที่ผู้ป่วยใช้อยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่องก่อนเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลกับรายการยาที่ผู้ป่วยได้รับเมื่อแรกรับ รวมทั้งเมื่อผู้ป่วยย้ายแผนก ย้ายหอผู้ป่วยหรือเมื่อถูกจำหน่ายกลับบ้านหรือสถานพยาบาลอื่น โดยดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งบัญชีรายการยาปัจจุบันของผู้ป่วยที่ถูกต้องและแม่นยำ รวมทั้งผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร วิตามิน และสมุนไพรที่ผู้ป่วยได้รับ ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด (ประกอบด้วย ชื่อยา ขนาดยา ความถี่ วิธีการให้ยา เวลาที่ได้รับยาครั้งสุดท้าย) ส่งต่อรายการยานี้ให้แพทย์พิจารณาการสั่งใช้ยา รวมทั้งใช้เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงคำสั่งใช้ยาในทุกรอยต่อของกระบวนการรักษา

นโยบาย

1. ผู้ป่วยทุกรายที่เข้ามารักษาตัวในโรงพยาบาล ต้องได้รับการประสานรายการยาตั้งแต่แรกรับ โดยบันทึกข้อมูลรายการยาลงในโปรแกรม Medication Reconcile และเปรียบเทียบประสานรายการยาภายใน 24 ชั่วโมง หลังเข้ารับการรักษา

ฝ่ายบริการพยาบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์

Nursing Service Division, Songklanagarind Hospital

2. ระหว่างการรักษาตัวในโรงพยาบาล หากมีการย้ายแผนก หรือย้ายหอผู้ป่วยต้องมีการทำ Medication Reconcile ทุกครั้ง

3. ก่อนจำหน่ายผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล ต้องมีการสรุปรายการยากลับบ้านในคำสั่งการรักษา Home Medication ใน Doctor order sheet และบันทึกรายการยาในระบบสารสนเทศของโรงพยาบาล และใน Discharge Summary มีการทวนสอบโดยพยาบาล และเภสัชกรผู้ทำหน้าที่ทวนสอบใบสั่งยากลับบ้าน

หน้าที่ความรับผิดชอบ

พยาบาล:

1. พยาบาลซักประวัติการใช้ยาเมื่อแรกรับ หรือ ณ จุดบริการ และบันทึกข้อมูลลงในระบบสารสนเทศของโรงพยาบาล
2. พยาบาลซักประวัติการแพ้ยา แพ้อาหาร เมื่อแรกรับผู้ป่วย หรือ ณ จุดบริการ และบันทึกลงในโปรแกรมการแพ้ยา
3. เมื่อรับผู้ป่วยเข้าพักรักษาตัวในหอผู้ป่วย พยาบาลต้องซักประวัติการใช้ยาทุกชนิด รวมถึงยาสมุนไพร อาหารเสริม เวลาที่ได้รับยาครั้งสุดท้าย และบันทึกลงในโปรแกรม Medication Reconcile โดยผ่านโปรแกรม Initial Assessment form ในหัวข้อ ยาที่ใช้ประจำ
4. วิธีการให้ได้มาซึ่งข้อมูลยา โดยการสัมภาษณ์ผู้ป่วย ญาติ หรือผู้ดูแล และตรวจสอบกับรายการยาจริงที่ผู้ป่วยนำมาจากบ้าน ประกอบด้วย ชื่อยา ขนาด ความถี่ วิธีใช้ เวลาที่ได้รับยาครั้งสุดท้าย และเปรียบเทียบกับข้อมูลยาในระบบสารสนเทศของโรงพยาบาล ประวัติการสั่งยาใช้ยาครั้งล่าสุด ได้แก่ ใบสั่งยาจากคลินิกต่าง ๆ ของผู้ป่วยนอก ใบสั่งยา Home Med ครั้งสุดท้ายที่ผู้ป่วยรักษาตัวในโรงพยาบาล คู่มือ/สมุดประจำตัวผู้ป่วย ใบส่งตัวจากโรงพยาบาลอื่น
5. การบันทึกข้อมูลยา ต้องระบุ ชื่อยา ขนาดยา ความถี่ วิธีการบริหารยา และเวลาที่ได้รับยาครั้งสุดท้าย โดยบันทึกการใช้ยาจริงของผู้ป่วย แต่หากวิธีการใช้ยาไม่ตรงตามหน้าฉลาก ให้ระบุวิธีตามหน้าฉลากและระบุขนาดยาที่ผู้ป่วยรับประทานจริง เพื่อให้แพทย์พิจารณาขนาดยาอีกครั้ง

แนวทางการบันทึกในโปรแกรม Medication Reconcile

- 5.1 กรณีผู้ป่วยรับยาประจำจากโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ เลือกที่มาของข้อมูลยาจาก Home Med หรือ ใบสั่งยา OPD ของคลินิกต่าง ๆ
- 5.2 กรณีผู้ป่วยรับยาประจำจากสถานพยาบาลอื่น หากมียาในบัญชีโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ให้เลือก รายการยาจากรายชื่อยาที่มีในโรงพยาบาล แต่หากเป็นยานอกบัญชีโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ สมุนไพรและอาหารเสริม ให้พิมพ์ชื่อยาและวิธีการบริหารยาเอง

ฝ่ายบริการพยาบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์

Nursing Service Division, Songklanagarind Hospital

6. กรณีผู้ป่วยไม่ได้นำยามา ให้ญาติถ่ายรูปรายการยาทั้งหมดส่งมาให้พยาบาล เพื่อตรวจสอบกับรายการยาในประวัติข้อมูลการรับยาล่าสุดที่ใบสั่งยาผู้ป่วยนอก หรือใบสั่งยาก่อนกลับบ้าน กรณีผู้ป่วยรับยาประจำจากสถานพยาบาลอื่น ให้นำข้อมูลยาหรือรูปภาพยาประสานงานกับเภสัชกรประจำหอผู้ป่วยหรือเภสัชกร หน่วยประสานรายการยาผู้ป่วยใน (Med Reconcile clarification center : MR center)

7. พยาบาล ติดตาม ลงบันทึก ตรวจสอบความถูกต้องให้เสร็จสิ้นภายใน 24 ชั่วโมงและส่งต่อข้อมูลให้แพทย์ทันที แพทย์ต้อง Reconcile ยาให้เสร็จสิ้นภายใน 2 ชั่วโมง มิฉะนั้นแพทย์จะไม่สามารถสั่งยาได้

กรณีรับใหม่ เมื่อรับผู้ป่วยจากหอผู้ป่วยฉุกเฉิน คลินิกผู้ป่วยนอก หอผู้ป่วยสังเกตอาการหรือหน่วยงานอื่นๆ ให้ตรวจสอบประวัติการใช้ยาและเวลาบริหารยาจากโปรแกรมการใช้ยาผู้ป่วยนอกและแบบบันทึกกระดาษของหน่วยงานนั้น ๆ จากห้องผ่าตัดดูจาก Medication Profile และ Anesthetic Record

กรณีส่งผู้ป่วยไปตรวจนอกแผนก เมื่อส่งผู้ป่วยไปตรวจศูนย์ความเป็นเลิศต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์โรคหัวใจ สถาบันทางเดินอาหารและตับ งานรังสีวิทยาหลอดเลือดและรังสีร่วมรักษา หรือห้องผ่าตัด พยาบาลตรวจสอบการบริหารยาจากระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลร่วมกับแบบฟอร์มบันทึกกระดาษของหน่วยงานนั้น ๆ ก่อนเริ่มบริหารยา dose ถัดไป

กรณีย้ายหอผู้ป่วย พยาบาลหอผู้ป่วยต้นทางและปลายทาง ต้องตรวจสอบข้อมูลรายการยาทั้งหมดที่ผู้ป่วยได้รับ

กรณีผู้ป่วยกลับบ้าน พยาบาลตรวจสอบใบสั่งยา Home Medication กับรายการยาเดิมของผู้ป่วยจาก Medication Reconcile และรายการยาที่ได้รับขณะอยู่โรงพยาบาล หากพยาบาลหรือเภสัชกรประจำหอผู้ป่วยพบรายการยาไม่สอดคล้องกันให้ปรึกษาแพทย์เพื่อตรวจสอบและยืนยันรายการยาอีกครั้ง

กระบวนการทำงานที่ประกันความถูกต้องของยาที่ผู้ป่วยได้รับในช่วงรอยต่อหรือการส่งต่อการดูแล มีดังนี้

1. มีการทำ medication reconciliation ร่วมกันระหว่างสหสาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล และ เภสัชกร โดยพยาบาลซักประวัติการใช้ยาจากผู้ป่วย ญาติ หรือผู้ดูแล และบันทึกข้อมูลยา

2. พัฒนาระบบการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลด้านยาที่เป็นปัจจุบันของผู้ป่วยแต่ละราย โดยรวบรวมข้อมูลรายการยาที่ผู้ป่วยใช้จากระบบสารสนเทศของโรงพยาบาล ยาที่ผู้ป่วยนำมา การสัมภาษณ์ผู้ป่วย/ญาติ/ผู้ดูแล หรือสืบค้นจากสถานพยาบาลอื่น มาจัดทำรายการยาทั้งหมดของผู้ป่วย โดยใช้มาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร

3. ระบุบัญชีรายการยาที่ผู้ป่วยแต่ละคนได้รับอย่างถูกต้องแม่นยำ และใช้บัญชีรายการนี้ในทุกจุดของการบริการ

ฝ่ายบริการพยาบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์

Nursing Service Division, Songklanagarind Hospital

4. เปรียบเทียบรายการยาที่ผู้ป่วยได้รับอยู่ กับรายการยาในคำสั่งการใช้ยาของแพทย์ เพื่อค้นหาที่ตกหล่น ไม่สั่งใช้ยาที่ผู้ป่วยใช้อยู่ สั่งใช้ยาที่มีโอกาสเกิดอันตรกิริยาระหว่างกัน สั่งใช้ยาผิดขนาด สั่งใช้ยาซ้ำซ้อน สั่งใช้ไม่เหมาะสมกับสภาพของผู้ป่วย

5. ส่งมอบรายการยาของผู้ป่วย ให้กับผู้ดูแลผู้ป่วยในชั้นตอนถัดไป (เช่น รับผู้ป่วยนอนโรงพยาบาล ส่งต่อผู้ป่วย ไปโรงพยาบาลอื่น จำหน่ายผู้ป่วย ส่งผู้ป่วยมาตรวจที่คลินิกผู้ป่วยนอก)

6. มีการตัดสินใจทางคลินิกอย่างเหมาะสมตามข้อมูลที่พบ โดยแพทย์พิจารณาว่าควรใช้ต่อ ควรหยุดยา หรือ เปลี่ยนยาให้เหมาะสมก่อนการจัดจ่ายยา และสื่อสารการตัดสินใจแก่ทีมงานและผู้ป่วย

ตัวชี้วัด (เฉพาะชื่อ ไม่กำหนดเป้าหมาย ถ้ามีสูตร ให้ใส่สูตรด้วย)

1. อัตราของผู้ป่วยรับใหม่ที่ได้รับการลงบันทึกรายการยาเดิมแล้วเสร็จภายใน 24 ชั่วโมงต่อจำนวนผู้ป่วยที่รับใหม่ทั้งหมด
2. อุบัติการณ์ความคลาดเคลื่อนทางยาที่เกิดจากกระบวนการ medication reconciliation ระดับความรุนแรง E-I-เท่ากับ 0

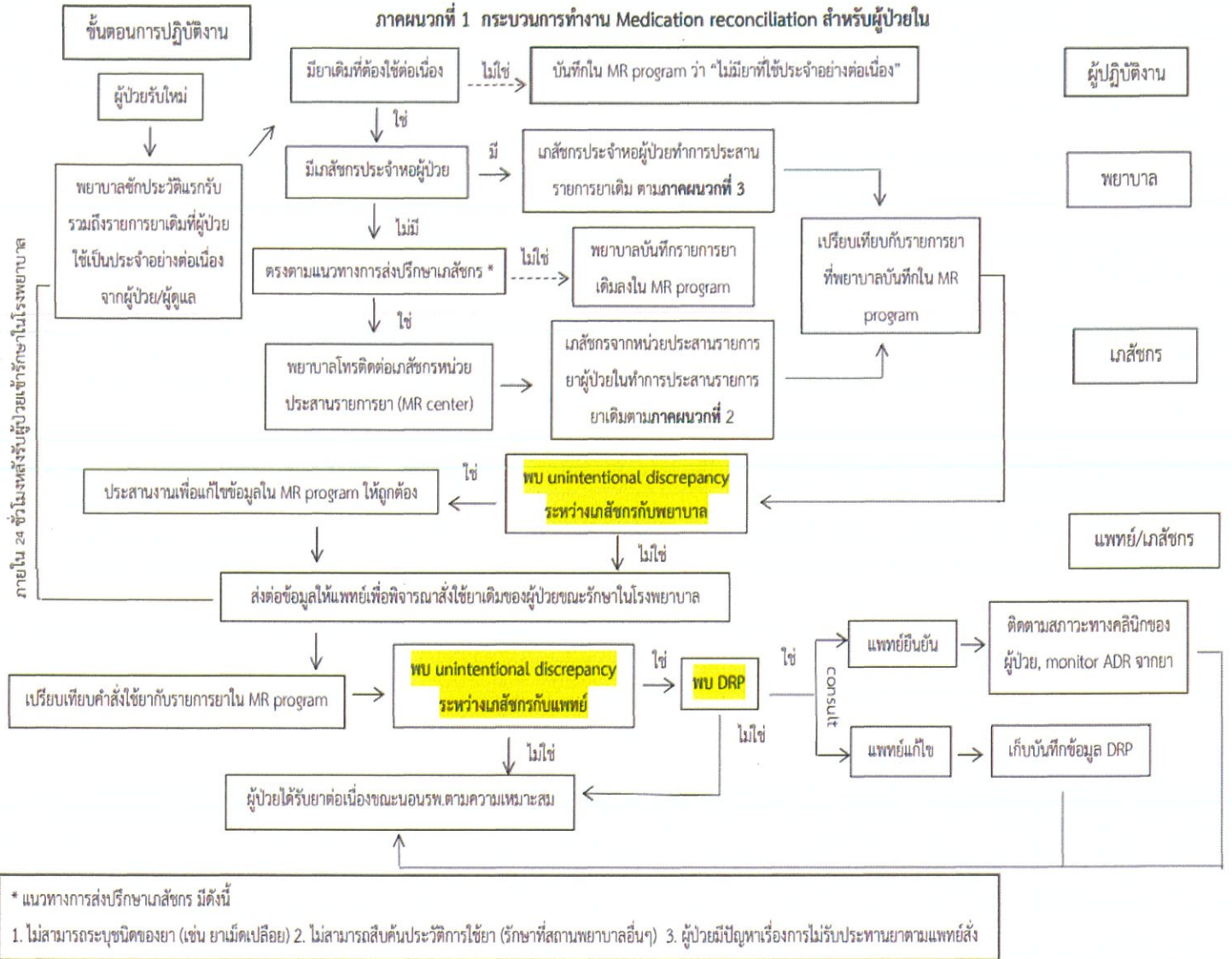
การประเมินผล (วิธีการประเมิน) ตามรายงานอุบัติการณ์ความคลาดเคลื่อนทางยา ฝ่ายบริการพยาบาล

เอกสารอ้างอิง:

1. คู่มือโปรแกรม HIS โรงพยาบาลสงขลานครินทร์
2. จันทร์จารีกร รัตนเดชสกุล, ภก.ภาสกร รัตนเดชสกุล. Medication Reconciliation ผ่านแนวคิด 3P (Purpose-Process-Performance). หน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่อง สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม 2561: 6-10.
3. ธิดา นิงสานนท์. Medication Reconciliation. ใน: ธิดา นิงสานนท์, ปรีชามนทกานติกุล, สุวัฒนา จุฬาวัดพนทล (บรรณาธิการ). Medication Reconciliation. กรุงเทพมหานคร: สมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล (ประเทศไทย), 2551: 1-25.
4. โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2565). Medication Reconciliation ค้นจาก <https://w2.med.cmu.ac.th/ha/wp-content/uploads/2022/04/Medication-Reconciliation.pdf?x11460>
5. สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์กรมหาชน) มาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพ ฉบับที่ 4. นนทบุรี: สถาบันรับรองคุณภาพและบริการสุขภาพ (องค์กรมหาชน). 2561.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1 กระบวนการทำงาน Medication reconciliation สำหรับผู้ป่วยใน

อ้างอิงจาก หน่วยประสานรายการยา ฝ่ายเภสัชกรรม โรงพยาบาลสงขลานครินทร์, 2565